

ILMOVÁ ŘADA

Vyber si život. Vyber  
si práci. Vyber si kariéru.

# trainspotting

IRVINE WELSH





**trainspotting**



# **trainspotting**

**IRVINE WELSH**

Přeložil Ondřej Formánek.

© Argo, 2018

Trainspotting by Irvine Welsh

Copyright © Irvine Welsh 1993

Translation © Ondřej Formánek, 2001, 2014, 2018

Epilogue © Anna Krejčířová, 2018

TRAINSPOTTING, 1996 © Miramax/courtesy Everett Collection by allphoto.cz

ISBN 978-80-257-2403-3 (váz.)  
(ekniha)

## pro Anne

Děkuju následujícím: Lesley Bryce, David Crystal, Margaret Fultonová-Cooková, Janice Gallowayová, Dave Harrold, Duncan McLean, Kenny McMillan, Sandy Macnaírová, David Millar, Robin Robertson, Julie Smithová, Angela Sullivanová, Dave Todd, Hamish White, Kevin Williamson. Varianty následujících povídek se objevily v jiných publikacích: „První den edinburského festivalu“ ve *Scream If You Want To Go Faster: New Writing Scotland 9* (ASLS), „Tradiční nedělní snídaně“ v *DOG* (prosinec 1991), „To se rozumí samo sebou“ ve *West Coast Magazine*, č. 11, „Trainspotting na Centrálním nádraží v Leithu“ v *A Parcel of Rogues* (Clockwork Press), „Zármutek a žal v Port Sunshine“ v *Rebel Inc.*, č. 1, a „Její starej“, „Pohřešovaný vak“ a „Zima v Západním Grantonu“ v *Past Tense* (Clockwork Press). Ve zmíněném titulu nakladatelství Clockwork Press vyšla také druhá část „Vzpomínek na Mattyho“, a sice pod názvem „Po spálení“.

# **přemáhání**

## Smažky, Jean-Claude Van Damme a Matka představená

Ze Sifona lil pot, klepal se. Já sem jen tak seděl, soustředil se na televizi a snažil se moc si ho nevšímat. Bylo mi z něj nanic. Snažil sem se vnímat akorát to video s Jean-Claudem Van Dammem.

Úvod byl povinně dramatickej, jak už to v podobnejch filmech chodí. V další fázi díla se budovalo napětí: na scéně se objevil hanebněj bídák a slepovala se dohromady přiblblá zápletka. Ale každou chvíli už to mělo nastat: starej dobrej Jean-Claude byl připraveněj vlítnout do nějaký těžký rubačky.

— Rento. Musíme se stavit za Matkou přectavenou, zachraptěl Sifon a zakroutil hlavou.

— Hmm, zahučel sem. Chtěl sem, aby mi ten vůl prostě zmizel z vočí, aby si šel po svejch a nechal mě tu s Jean-Claudem. Na druhý straně i mně bude už brzo zle, a dyby ten hajzl něco splasil sám, nechá mě sušit hubu. Proto se mu říká Sifon — je vevnitř pěkně zasranej.

— Tak kurva dem, vyštěk zoufale.

— Počkej chvíli. Chtěl sem vidět, jak Jean-Claude rozmlátí toho nafoukanýho zmrda. Dyž pudem teď, nikdy už to nedokoukám. Vrátil bych se kapku moc sjetej a každopádně bych se k tomu stejně nedostal dřív než za pár dní, a to znamená, že by mi v půjčovně napařili zpozdný za video, který sem ani neviděl.

— Musim doprdele hnout kostrou voe! vykřik a vstal. Přešel k voknu a vopřel se vo něj, těžce voddychoval, vypadal jako štvaný zvíře. Ve vočích neměl nic než hlad.

Ovladačem sem bednu vypnul. — Tagže sou to vyhozený prachy, nanic, vyhozený prachy, zavrčel sem na toho hajzla, vopruza jednoho.

Hodil hlavou dozadu a zved vočí ke stropu. — Já ti ty prachy dám, aby sis to moch pučit znova, nó. Seš fak tak kyselej jenom kuli tomudle? Padesát mizernejch penčí, to bys teda schudnul!

To ten hajzl dovede, aby si kůli němu člověk připadal jako maličkernej, puntičkářskej hajzl.

— Vo to přece kurva nejde, řek sem, ale ne moc přesvědčivě.

— Jasně. De vo to, že já tady fak trpim a můj takzvaněj kámoš si naschvál dává na čas a eště si to užívá. Vočí má velký jak meruny a dívaj se nepřátelsky, ale současně prosebně; obě dojemně vypovídaj o mý údajný zradě. Jestli se kdy dožiju vlastního haranta, doufám,

že se na mě nikdy nebude koukat jako Sifon. V týhle náladě je ten hajzl neodolatelnej.

— Ale nene... zaprotestoval sem.

— No tak si vem bundu, voe!

Na Foot of the Walk ani jeden taxík. Dyž je člověk zrovna nepotřebuje, vysloveně se tam hromaděj. Má bejt srpen, ale mně tady mrznou koule. Eště mi neni zle, ale je to na cestě, to je jistý.

— Tak todle má bejt štafl. Do píči, prej taxikářskej štafl. V létě nigdy žánýho nechytneš. Rozvážej tlustý, zazobaný, festivalový čurany, co sou moc líný, než aby ulezli posranejch sto metrů z jednoho posranýho kostela do druhýho kvůli dalšímu blbýmu programu. Taxikáři. Svině hrabivý... mumlal si pro sebe nehlasně a blouznivě, voči vytřeštěný, a šlachy na krku se mu napínaly, jak votáčel hlavu směrem k Leith Walk.

Nakonec přece jeden přijel. Ale byla tu partička mladejch týpků v šustákověch soupravách a bomberech, co tu stáli dřív než my. Pochybuju, že je Sifon vůbec zaregistroval. Vyzrazil rovnou doprostřed ulice a zařval: TAXI!

— Hej! Co to je, doprdele? volá jeden z těch chlápků. Byl navlečeněj v černo-fialovo-akvamarínový teplákový soupravě a na hlavě měl naplacato sestříhanýho ježka.

— Di do píči. My sme tu byli první, říká Sifon, jak votvívá dveře u taxíka. — Támhle vám jede další. Ukazuje ulicí nahoru, směrem k blížící se černý dročce.

— To máte štěstí. Hajzlové vyčůraný.

— Di do píči, flákači uhrovatej. Sežeň si kundu! zavrčel Sifon, jak sme se soukali do taxíku.

— Na Tollcross, kámo, povidám taxikářovi. Na postranním vokýnu se rozprsknul velikej kemr.

— Tak si to pod' rozdat, hajzle vychcanej! No tak, srabi! křičela šustákovka. Taxikáře to dvakrát nepotěšilo. Vypadal taky jako pěkněj hajzl. To věčinou sou. Moje maličkost, živnostník poctivě platící daně, aneb nejnižší forma vobtížný havěti na boží zemi.

Taxik to votočil a rozjel se po Walku nahoru.

— Poďvej, cos proved, ty vole ukecanej. Až příště bude někdo z nás domu sólo, bude mít s tēma vypatlancena problém. Fak sem nebyl ze Sifona nadšenej.

— Snad s těch pak nejseš posranej, voe?

Ten hajzl mi už fak lez krkem. — Jo! Sem, doprdele, jesi pudu někde sám a vyběhne na mě četa šustáků! Myslíš, že sem nákej posranej Jean-Claude Van Damme, nebo co? Simone, ty seš fak vygumovanej čurák. Řek sem mu „Simone“ místo „Símo“ nebo „Sifone“, abych zdůraznil, že říkám něco závažného.

— Já chci zajít za Matkou představenou a na všechny se můžu vysrat. Jasný? Ukáže si prstem na rty a vyvalí na mě voči. — Simone chce vidět Matku představenou. Vodezírej ze rtů, voe. Pak se votočí a civí taxikářovi do týla, hypnotizuje ho, aby jel rychlejc, a přitom si nervózně bubnuje do stehén.

— Jeden z tamtěch zmrdu byl McLeanovic, brácha vod Dandyho a Chanceyho.

— Ale hovno, říká, ale nedokáže potlačit úzkost v hlase. — Já McLeanovic znám. Chancey je v pohodě.

— Dyž se mu navážíš do bráchy, tak né, říkám já.

Ale von už si mě nevšimal. Přestal sem ho otravovat, věděl sem, že zbytečně plejtvám energií. Jeho tichý utrpení z abstáku se teď zdálo tak intenzivní, že nebylo možný k jeho trápení něco přidat ani ho vystupňovat.

„Matka představená“ byl Johnny Swan, jinak známej jako Bílej Labuták, měl základnu na Tollcrossu a zásoboval sídliště Sighthill a Wester Hailes. Vod Labutáčka nebo jeho pravý ruky Raymieho sem vobvykle nakupoval, rači než vod Seekera a tý jeho bandy z Muirhoose-Leith, aspoň dyž sem moh. Věčinou mívá lepší fet. Za starejch časů bejval Johnny Swan můj dost dobrej kámoš. Hrávali sme spolu fodbálek za Porty Thistle. Teď je z něj dýler. Pamatuju, jak mi jednou řek: V tomdle voboru nejsou kamarádi. Akorát obchodní partneři.

Řikal sem si, že se jen snaží působit hustě, okázale a přezíravě, dokud sem v tom nezačal tak těžce jet. Teď už vim naprosto přesně, jak to ten vůl myslel.

Johnny byl jak dýler, tak i feťák. Člověk by musel jít vo pár šarží vejš, než by narazil na dýlera, co nesmaží. Řikali sme Johnnymu „Matka představená“, protože byl jako přísná máma všech feťáků.

Brzo sem začal bejt taky pěkně rozhozenej. Jak sme vyrazili do schodů k Johnnymu bejváku, začaly mě chytat hrozný křeče. Lilo ze mě jak z nacucaný houby, s každym krokem mi z pórů stříkal pot. Sifon na tom byl asi eště hůř, ale ten zmrđ teď pro mě přestával existovat. Registroval sem akorát to, že se přede mnou zastavil,

nahrbenej přes zábradlí, protože mi tím zatarasil cestu k Johnnymu a k héru. Snažil se chytit dech, držel se křečovitě zábradlí a vypadal, jako by měl každou chvíli začít blít do schodišťový šachty.

— Símó? Seš v pohodě? řek sem podrážděně, nasranej na toho vola, že zdržuje.

Zakroutil hlavou, obrátil oči v sloup a mávnul rukou, ať ho nechám. Už sem nic neřek. Dyž je na tom někdo jako von, nechce se mu ani mluvit, nechce, aby někdo mluvil na něj. Nestojí vo žádný nervování. Já nakonec taky ne. Někdy mě napadá, že se z člověka stane feťák jenom proto, že podvědomě touží po troše ticha.

Dyž sme konečně zmákli ty schody, Johnny byl sjetej jak pudr. Střelnice byla nachystaná.

— Ale koho to tu máme, Sifón a Rentón, a vobá bljou na betón, řehtal se, sjetej jak předloňský gumy. Johnny často šňupnul nákej koks hned potom, co se nastřelil herákem, nebo si rovnou namíchal z kokainu a héra speedball. Počítal s tím, že ho to udrží rozjetýho, aby nezůstal celej den sedět a zírat do zdi. Dyž je člověku takhle zle, rozjetý hovádka ho pěkně serou, dokážou si totiž leda užívat to, jak sou rozjetý, a nevšimnou si, natož aby se starali, že někdo jinej trpí jak zvíře. Třeba každěj násoska v hospodě chce, aby se vostatní zpráskali tak jako von, ale skutečným feťákovi jsou všichni vostatní u prdele (na rozdíl vod toho, kdo bere jenom příležitostně, takovej chce spolupachatele).

Byli tam Raymie a Alison. Ali zrovna vařila. Vypadalo to slibně.

Johnny přitancil k Alison a zapěl serenádu: — Vidím, vidím krááásnou dífku, co to vaříš za polííífku... votočil se na Raymieho, kerej neúnavně zíral z vokna. Raymie byl schopnej identifikovat v davu na ulici chlupatýho stejně, jako dokážou žraloci ucejtít pár kapek krve v oceánu. — Raymie, pusť tam něco. Ten novej Elvis Costello mi už leze krkem, ale prostě ho furt musím pouštět. Ten je fak kurva parádní, to ti řeknu.

— Píchni šňůru s jackem jižně vod Waterloo, povídá Raymie. Ten vůl vyrukoval s nesmyslnejma, bezvýznamnejma kecama, ze kerejch jednomu hrabe, zvlášť dyž je mu mizerně a snaží se vod něj něco koupout. Pokaždý mě překvapilo, jak moc byl Raymie do heráku zblblej. Raymie byl tak trochu jako můj kámoš Spud, povahově mi voba dycky připadali jako klasický tripaři. Sifon měl teorii, že Spud a Raymie sou jeden a ten samej člověk, sice se jeden druhýmu hovno

podobal, ale prostě je nikdy nebylo vidět spolu, i když se vídali se stejnejma lidma.

Ten nevkusnej blb porušil zlatý pravidlo fetišáků a pustil tam „Heroin“, tu verzi, co je na Lou Reedově *Rock'n'Roll Animal*. Poslouchat jí, když je člověku zle, je snad ještě větší utrpení než tu původní z *The Velvet Underground and Nico*. No aspoň že v týhle verzi nevrže John Cale na violu. Nemoh sem to vydržet.

— Ale di s tím do prdele, Raymie! zařvala Ali.

— Ještě je nakopni, když už sou na zemi, nebraň se tomu, hej, holka, roztoč tó, roztoč to kotéé... bílý lajny, temný čáry, každýho z nás čekaj máry... Raymie se pustí do improvizovanýho rapu, přitom valí voči a kroutí prdelí.

Sklonil se před Sifonem, kerej se strategicky postavil hned vedle Ali a nespouští voči z vobsahu lžičky, kerou nahřejava nad svíčkou. Raymie si přitáhnul Sifonův vobličej k sobě a na rty mu vlepil pořádnou pusu. Sifon se votrás a vodstrčil ho.

— Di do hajzlu, kreténe!

Johnny a Ali se hlasitě rozesmáli. Přidal bych se, dybych si nepřipadal, že mi každou kůstku v těle drtí svěrák, řeže tupá pilka na železo.

Sifon podvázal Ali nad loktem, viditelně si snažil zabrat dobrý místo ve frontě, a vyklepal žílu na její útlý, popelavě bílý paži.

— Chceš, abych ti to udělal? voptal se.

Příkejvla.

Hodí na žičku chomáček vaty a pofouká to, pak natáhne jehlou do stříkačky asi 5 ml. Vyfuká jí sakra vobrovskou modrou žílu, vypadá, že jí vyskočí z ruky. Napíchne maso a pomalinku stlačí píst o kousíček dolů a pak vytáhne krev zpátky do baňky. Vteřinku dvě se na něj prosebně dívá a rty se jí chvějou. Sifon má ve tváři ohavnej, chtivej ještěřejší výraz, pak jí ten koktejl vpálí směrem k mozku.

Hlava se jí zvrátí nazad, zavře voči, vodevře pusou a vyrazí orgasmické vzdechy. Sifonovy voči sou teď nevinný a plný údivu, má výraz malýho klučiny, co přišel na Štědrej večer ke stromečku s hromadou dárků v lesklým papíře. V mihotavým světle svíčky vypadaj voba zvláště spanilí a čistí.

— Tomu říkám píchání... to je lepší než všechny zmrdaný vocasy světa... Ali zalapá po dechu, myslí to naprosto vážně. To mě rozrušilo do takový míry, že si přes kalhoty šáhnou na přirození, abych se ujistil, že tam ještě je. Jenže z podobnejch dotyků se mi zvedá žaludek.

Johnny podává Sifonovi svojí stříkačku.

— Dostaneš šlehu, ale jenom dyš použiješ tohleto nádobíčko. Neska hrajem na důvěru, usmál se, ale nemyslel to jako vtip.

Sifon zakrouť hlavou — Nebudu si brát žáný cizí jehly nebo stříkačky. Mám tady vlasní nářadí.

— No to ale není zrovna společenský. Co, Rento? Raymie? Ali? Co si vo tom myslíte? Chceš tím snad naznačit, že Bílej Labuťák, Matka představená, má krev nakaženou virem selhání imunity? Můj jemnocit je zraněn. Co na to říct: nepučíš si, nestřelíš si. Nahodí přehnaněj úsměv, a ukáže tak řadu zkaženějch zubů.

Přišlo mi, že to nemluví Johnny Swan. Ne náš Labuťáček. Ani náhodou. Něakej zlovolej démon mu vnik do těla a votrávil jeho myšlenky. Tahle osoba byla milión mil daleko vod toho jemnýho vtipálka, kerýho sem kdysi znal jako Johnnyho Swana. Takovej milej týpek, říkali všichni, i moje máma. Johnny Swan, takovej fotbalista, takovej dobrák, že dyž sme hrávali pět na pět v Meadowsbank, po každý na něj spadlo praní dresů pro všechny vostatní a vůbec nikdy si nestěžoval.

Byl sem posranej strachy, že tady už žádnou šlehu nedostanu.

— Kurva Johnny, víš vůbec, co říkáš? Spamatuj se, kurva. Tady máme prachy. Vytáh sem z kapsy náký papírovky.

Ať už to bylo pocitem viny, nebo vidinou peněz, starej Johnny Labuťáček se na chvilku zase ukázal.

— Neber to tak vážně. Chlapí, dyť já si dělám akorát prděl. Copak myslíte, že by Bílej Labuťák škrtil svoje kámoše? Děte do toho, chlapi. Ste rozumný kluci. Jó, hygiena je důležitá, pravil melancholicky. — Znáte Goagsieho? Ted' má AIDS.

— Je to jistý? zeptal sem se. Řeči vo tom, kdo má a kdo nemá HIV, se vedly pořád. Vobvykle sem je ignoroval. De vo to, že vo Goagsiem už to pár lidí říkalo.

— Bohužel. Přímo AIDS ještě nemá, ale měl pozitivní test. Ale stejně, Goagsie, povídám mu, dyk to eště neni konec světa. S tím virem se můžeš naučit žít. Spousta maníků to zvládá bez problémů. Říkám mu, může to trvat roky, než vonemocníš, volé. Takhle se na to musíš dívat. Nemužeš s tím jen tak praštit. The Show Must Go On.

To se to filozofuje, dyž má někdo druhej místo krve sračky.

No, Johnny nakonec i pomáhal Sifonovi uvařit a střelit si to na místo určení.

Zrovna dyž se Sifon chystal zařvat, napíchnul mu žílu, natáh trochu krve zpátky do baňky a vystřelil ten životodárnej a životobernej elixír, kam patřil.

Sifon Labuťáčka pevně vobjal, pak pomalu povolil, ruce měl pořád vokolo něj. Byli ochablí jak milenci v postkoitálním objetí. Teď přišla řada na Sifona, aby zapěl Johnnymu serenádu — Labuťáčků, jen tebe mám ráť, jen tebe mám ráť, Lábuťáčků rózmilěj... Ještě před pár minutama byli nepřátelé, teď se proměnili ve spřízněný duše.

Šel sem si taky dát šlehu. Trvalo mi věky, než sem našel dobrou žílu. Ty moje holky nežijou tak blízko u hladiny jako u věčiny lidí. Dyž vylezla, tak sem si tu ránu vychutnal. Ali měla pravdu. Vem svůj nejlepší orgasmus, vynásob ten pocit dvaceti a pořád budeš na míle pozadu. Mý suchý rozpraskaný kosti ukonejšily a zkapalnily něžný dotecky spanilé heroíny. Země se pohnula a já sem se udělal.

Alison mi říká, že bych se měl jít podívat na Kelly, vod tý doby, co měla ten potrat, je prej v hodně velký depresi. Její tón sice není úplně kritickej, ale říká to tak, jako dy bych měl s Kellyinym těhotenstvím a jeho následným přerušením něco společnýho.

— Proč bych já měl za ní chodit? Se mnou to přece nemá nic společnýho, hájím se.

— Dyk seš její kamarád, né?

Sem v pokušení zacitovat Johnnyho a říct, že sme teď všichni akorát obchodní partneři. Zní to pěkně: „Sme teď všichni jenom obchodní partneři.“ Jako by se to netýkalo jen našich osobních fetišských poměrů, skvělá metafora pro tyhle časy. Tomu pokušení sem odolal.

Namísto toho sem se spokojil s upozorněním, že všichni sme Kellyiný kamarádi, a otázkou, proč zrovna na mě vyšla návštěvnická služba.

— Dopíči Marku. Dyť víš, že je do tebe hotová.

— Kelly? Di do prdele! Řek sem překvapeně, zaujatě a v nemalejch rozpacích. Jesli je tohle pravda, tak sem blbý slepý ucho.

— Jasně že je. Řekla nám to miliónkrát. Furt jenom vo tobě. Mark tadyto, Mark tamto.

Skoro nikdo mi neříká Mark. Věčinou je to Renta, nebo ještě hůř, Rentík. Jako buzík. Je fak zkurvený a nechutný, když vám takhle říkaj. Snažim se nedat najevo, jak mě to sere, protože to ty hajzly akorát rozdráždí.